

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΣΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ἡ ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ἰσότητά στοὺς ὅρους τῆς ἐργασίας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἔχει πρὶν ἐξέδρ᾽ αὐτῆς, τὴ Δανίδα κ. Ίουλία Ἀρεγγχολτ. Δυστυχῶς ἡ Ἰουλία μολοντί εἶχε προετοιμάσει ὅλην τὴν ἐργασία δὲν μπόρεσε νὰ παρῇ στὸ Συνέδριον καὶ τὴ ἀντικατάστησε ἡ Ἀγγλίδα κ. Φρέιζα.

Ἡ εἰσαγγελτικὴ τῆς ἐκθεσὶς δίνει σὲ γενικώτατες γραμμὰς πρὶν εἶναι ἡ σημερινὴ διεθνὴς θέσις τοῦ ζήτηματος τῆς γυναικείας ἐργασίας. Γι' αὐτὸ νομίσαιμε σκόπιμον νὰ δώσουμε σὲ ἀναγνωστικὸ μὲς κοινὸ περιληπτικὰ τὰ κυριώτερα τῆς σημεία τόσο περισσοτέρου ὅσο καὶ οἱ δικές μας συνθήκες μποροῦν νὰ ὑπαχθῶν μέσα στὸ γενικὸ αὐτὸ πλαίσιο. «Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ μεγάλου πολέμου εἶναι γνωστὸ πῶς οἱ συνθήκες τῆς γυναικείας ἐργασίας ὑπέστησαν τεράστια ἐξέλιξη. Ἐπειδὴ ὑπῆρχε μεγάλη ζήτησις ἐργατικῶν χερῶν ἕνας νέος, μετ' ἄλλους ἀριθμὸς ἐπαγγελματιῶν ἀνοίχθηκε στὶς γυναῖκες ὅχι μόνο στὴ βιομηχανία ἀλλὰ καὶ στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες. Ὅταν οἱ γυναῖκες φάνηκε πῶς ἦταν ικανὲς καὶ γιὰ νὰ νῆα αὐτὰ ἐπαγγέλματα χρειάστηκε νὰ ἀντιμετωπίσουν μὲ ποῖο τρόπο θὰ τὰ συγκρατοῦσαν ἀποδείχνοντας στὴ κοινὴ γνώμη ὅλων τῶν χωρῶν ὅτι ὡς τότε εἶχε ἐξαιρετικὰ ἀπατηθεῖ, ὅταν περιώρισε τὴ γυναικεία ἐργασία.

Μποροῦσε κανεὶς τίχνα νὰ ἐλπίζῃ πῶς ἡ κοινὴ γνώμη σ' ὅλες τὶς χώρες εἶχε ἀρκετὰ στερεωθῇ στὴν ἀποψη αὐτῇ, ὥστε μὲ τὸ καιρὸ νὰ μὴ ξαναγυρίσει στὶς πλάνες τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ μὴ ξαναδῶναι νῆα ἐμπόδια στὴν ἐργασία τῆς γυναικείας :

Τὸ ὅτι στὴν διάρκεια τοῦ πολέμου καὶ ἀμέσως μετὰ σημειώθηκε μεγάλη πρόοδος στὴ νομικὴ καὶ κοινωνικὴ θέσις τῆς γυναικείας μποροῦσε νὰ μὲς δώσῃ κάθε ἐλπίδα. Μὰ ἀπέναντι σ' αὐτὴ τὴ πρόοδο ἡ ἀνεργία ποὺ λυμαίνεται τόσες χώρες καὶ ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, συνέπειες τοῦ πολέμου καὶ οἱ δυσὶ, παρουσίασαν μεγάλον στάδιο γιὰ ν' ἀναπτυχθῶν συνθήκες κακίς γιὰ τὴ γυναικεία ἐργασία.

Σύγχρονα γενικὰ τὴ μεγάλη πρόοδος τῆς πρώτης μεταπολεμικῆς ἐποχῆς ἀκολούθησε μιὰ ἀντίδρασις, μιὰ ἀνάπτυξη συντηρητικοῦ πνεύματος ποὺ τὶς ποικίλλες ἐκδηλώσεις του βλέπομε σήμερα. Τὸ συντηρητικὸ λοιπὸν αὐτὸ πνεῦμα θέλησε καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ ἐπιβληθῇ. Ἡ βοήθεια ποῦδωσε ἡ γυναῖκα, ἡ ἐπαγγελματικὴ ἱκανότητά τῆς ἐργάτριας ποὺ ἐφάνηκαν τόσο καθρὰ στὴν περίοδο τῆς ἐντατικῆς ἐργασίας ἔβρινε καὶ πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ὅτι οἱ γυναῖκες δὲν πρέπει νὰ νῆα ὑπάλληλοι. Νὰ πᾶτε στὰ σπιτία σας δὲν πρέπει νὰ νῆα: ὅχι οἱ γυναῖκες ἐγγαμίες ἢ ὅχι ποὺ εἶχαν ἔκτακτα ἀναγκάζονταν νὰ κερδίσουν τὸ ψωμὶ τους γιὰ νὰ ζήσουν, ὅταν μάλιστα ἡ ζωὴ γινότανε κάθε μέρα περὶ δύσκολη. Μὰ ἄς δοῦμε τί σήμαινε ὅλη αὐτὴ ἡ ἀντίδρασις ἐξετάζοντας τὶς ἀπαντήσεις ποὺ ἔδωσαν οἱ ἀντιπρόσωποι μᾶς στὶς ἐρωτήσεις μας.

1ο). Ἀλλὰ καὶ οἱ νόμοι ποὺ ἀφοροῦν τὴ γυναικεία ἐργασία ἀπὸ τὸ 1923 στὸ καλλίτερον ἢ σὲ χειρότερον :

Γενικὰ ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις τῶν ἀντιπροσώπων μᾶς σὲ 4) Κράτη πολὺ λίγοι νόμοι ψηφίστηκαν σ' αὐτὸ τὸ διάστημα. Ἔτσι μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ πῶς ἐκτὸς ἀπὸ μερικές ἐξαίρεσεις ἡ κατάσταση ἔμεινε ἡ ἴδια, καλὴ ἢ κακὴ.

2ο). Ὑπάρχουν γυναικὲς ποὺ ὑπηρετοῦν στὶς ἴδιες θέσεις μὲ τοὺς ἄντρες : Πέρνουν τὸν ἴδιον μισθὸ : ἔχουν τὶς ἴδιες δυνατότητες νὰ φθῶνουν στοὺς ψηλότερους βαθμοὺς : Οἱ ἀπαντήσεις εἶναι πολὺ πλοκαές, ἐν τούτοις μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ κανεὶς γενικὰ μερικὰ κοινὰ σημεία. α) ὅτι ἡ νομικὴ ἰσότητι εἶχε πραγματοποιηθῇ ποτὶ πολλοὺ στοὺς τόπους ὅπου οἱ γυναῖκες ἔχουν πο-

λιτικά δικαιώματα. Σ' ὅλες αὐτὲς τὶς χώρες οἱ νόμοι εἰρίζουν ὅτι οἱ γυναῖκες μποροῦν νὰ πᾶν καθε δημόσια θέση ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους μὲ τοὺς ἄνδρες. Ἐν τούτοις καὶ σὲ μερικές ἀπ' αὐτὲς τὶς χώρες ὑπάρχουν δυσκολίες γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν νομῶν αὐτῶν. Ἡ παράδοσις παίζει ἀκόμα τὸ ρόλο τῆς στὴ ἐκλογὴ τοῦ προσωπικοῦ, μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Στὶς χώρες ὅπου δὲν ἔχουν δικαίωμα ψήφου αἱ γυναῖκες γενικὰ δὲν ὑπάρχει ἰσότητι οὔτε στοὺς ὅρους τῆς πληρωμῆς, οὔτε στοὺς ὅρους τῆς τοποθέτησής. Ἐν τούτοις σὲ μερικὰ Κράτη ὅπως στὴ Γαλλία καὶ Ἰταλία σημειώθηκε ἀρκετὴ πρόοδος στὸ σημεῖο αὐτό. Γενικὰ πρέπει νὰ δεχθῇ κανεὶς πῶς ἡ πρόοδος ἦταν ἀργότερη σ' αὐτὸ τὸ διάστημα παρὰ στὴν παλαιὰ καὶ ἀμέσως μεταπολεμικὴν ἐποχὴ. Πιθανόν ἡ πρόοδος αὐτὴ νά νῆα τὸ ἴδιο ἀργὴ καὶ στὰ χρόνια ποὺ θάρθουν. Καὶ ἀντικρῶνται, ἔτσι τὸ ζήτημα μποροῦμε νὰ μᾶς εὐχαριστήμινες γιὰ τὸ ὅτι σήμερινὰς οἰκονομικὲς δυσκολίες, οὔτε ἡ ἀντίδρασις, δὲν ἦταν ἀρκετὰ δυνατὲς γιὰ νὰ μηδενίσουν τὴ πρόοδος ποῦ γινε. Προχωροῦμε ἀργὰ ἀλλὰ συνεχῶς καὶ χάρη στὶς φεμινιστικὲς ὁργανώσεις συγκρατοῦμε παντοῦ ὅτι κατορθώσαμε νὰ κερδίσουμε.

3ο). Τὸ τρίτον σημεῖο ποὺ θέλαμε νὰ ἐξετάσουμε εἶναι ἂν ἡ ἀθροιστικὴ εἰσόδος τῶν γυναικῶν κατὰ τὰ προηγούμενα χρόνια στὶς δημόσιες καὶ δημοτικὲς θέσεις εἶχε ἀπολέσει νὰ δώσῃ στὶς γυναῖκες οἱ κατώτερες θέσεις καὶ ἂν εἶχαν τόσο πολὺ ἐξευτελιστῇ οἱ μισθοὶ τῶν θέσεων αὐτῶν ὥστε οἱ ἄντρες ποὺ προσρρίζονταν γι' αὐτὲς νὰ μὴ τὶς θέλουν πειὰ. Καὶ ἡ ἀπάντησις εἶναι γενικὰ καταφατικὴ. Οἱ κατώτερες θέσεις τῆς τηλεγραφικῆς, τηλεφωνικῆς καὶ ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας καὶ ὅλες οἱ κατώτερες δημόσιες θέσεις κατέχονται σχεδὸν ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὶς γυναῖκες. Οἱ θέσεις αὐτὲς εἶναι κατὰ τὴν ἀπόψιν οἱ κατώτατες καὶ καμμὴ φορά σὲ εἰδικὲς βαθμίδες καὶ πληρώνονται πολὺ λιγώτερον καὶ ἀπὸ τὴν ἀξία τους ἐπειδὴ κατέχονται ἀπὸ γυναῖκες. Ἐν τούτοις παρ' ὅλ' αὐτὰ δὲν μποροῦμε νὰ θεωρήσουμε τὴν κατάστασιν ἐντελῶς κακὴν, γιατί ὅπωςδήποτε ἀνοίγονται στὶς γυναῖκες νῆα στάδια ἐργασίας ποὺ πρὶν ἐκρατοῦντο ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τοὺς ἄνδρες. Καὶ σὲ μᾶς τὶς φεμινιστρὶες προβάλλει τὸ καθήκον νὰ ἀπαρτίζουμε γιὰ τὶς γυναῖκες αὐτὲς πληρωμὴ ποὺ νὰ ἐξασφαλίζει τὴ ζωὰ καὶ τοὺς.

4ο). Ὁ γάμος ἀποτελεῖ νομικὸ ἢ διοικητικὸ κώλυμα γιὰ τὴν ἀπασχόλησιν τῶν γυναικῶν στὶς δημόσιες ἢ ἰδιωτικὲς θέσεις :

Γενικὰ εὐτυχῶς αὐτὸ δὲν συμβαίνει. Ἐν τούτοις σὲ μερικές χώρες ὑπάρχει τάσις νὰ ἀρκεῖται ἡ θέσις ἀπὸ τὶς παντρεμένες. Μὰ τὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἀπὸ ἄλλη ἀποψη δηλ. σχετικὰ μὲ τὶς σημερινὲς οἰκονομικὲς δυσκολίες. Τὸ ζήτημα πάντως γενικὰ δὲν φαίνεται νὰ κανονίστηκε σύμφωνα μὲ ἀντιφεμινιστικὰς ἀπόψεις μὰ ἐπικράτησε χάρις στὴν οἰκονομικὴ κρίσιν ἡ ἄρχὴ νὰ βοηθηθῇ ἡ οἰκογένεια γιὰ τὸ κρατήσαν μὲ κάθε θυσία στὴ θέσιν τοῦ τὸν ἄνδρα χωρὶς πάντα νά νῆα ὁ κυριώτερος χορηγὸς τῆς.

Ἐμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ δεχθῶμε ὅτι ὁ γάμος μπορεῖ νά νῆα ἐμπόδιο στὸ δικαίωμα τῆς γυναικείας νὰ ἐργασθῇ. Ἐπιμένουμε στὴν ἀπόψιν ὅτι ὁ γάμος καὶ ἡ ἀπασχόλησις τῆς γυναικείας στὴν ἐργασία δὲν εἶναι λογικὰ συνδεμένα. Ἐμᾶς καταγορηματικὰ ἐναντίως σὲ κάθε ἐνέργεια ποὺ καθιστᾷ τὴν ἐγγαμὴ γυναικὴ θυμὰ τῶν διαφόρων μεταβολῶν τῆς βιομηχανίας. Μερικὲς διαμαρτυρίες φεμινιστικῶν συλλόγων εἶχαν εὐχάριστα ἀποτελέσματα στὸ σημεῖο αὐτό, ὅπως π.χ. στὴ Γαλλία καὶ τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες.

Τὸ ὅσον σημεῖο ποὺ μᾶς ἀπασχόλησε εἶναι οἱ ἀπαγορευτικοὶ νόμοι γιὰ τὶς ἐργάτριες.

Οι νόμοι που σκοπεύουν τη προστασία των εργατών όπως είναι γνωστό, βασιζονται στη θεωρία ότι το Κράτος έχει καθήκον να προστατεύει την υγεία του λαού και η θεωρία αυτή αναγνωρίστηκε από όλα τα πολιτισμένα Κράτη. Δεχόμενοι με ευχαρίστηση κάθε μέτρο υγιεινής που εφαρμόζεται στη βιομηχανία χάρη του συνόλου των εργατών. Από τα μέτρα αυτά χωρίς αμφιβολία τα σπουδαιότερα είναι το δόκιμο και ο καθαρισμός ενός ελάχιστου όριου ημερομισθίου που να εξασφαλίζει τη ζωόρκεια.

Υπήρχε εν τούτοις και υπάρχει μια άλλη άποψη ότι χρειάζεται ως προς τη νυχτερινή εργασία να προστατευθούν ειδικά οι γυναίκες και η άποψη αυτή καθιερώθηκε με τη Διεθνή Σύμβαση της Βιέννης. Κανένας δεν αρνείται τα άσχημα αποτελέσματα της νυχτερινής εργασίας και για τα δύο γένη, εν τούτοις εφόσον η απαγόρευση δεν είναι γενική, προβάλλουν πολλά προβλήματα για τις γυναίκες που δεν εξετάστηκαν ως τώρα όπως έπρεπε από τους αρμόδιους.

Γιαυτό είναι άπλοη ανάγκη να εξακριβωθούν τα μειονεκτήματα της νομοθεσίας αυτής σχετικά με τη γυναίκα ή τα πλεονεκτήματα αν υπάρχουν. Γιατί είναι βέβαια κακή ή νυχτερινή εργασία για όλους τους εργατές, αλλά αν η αποκαταστατική απαγόρευση της μοναχά για τις γυναίκες, τις εμποδίζει να πάρουν θέσεις που τους εξασφαλίζουν καλύτερα τη ζωόρκεια ή ακόμα τους στερεί ο σκληρωτικό την εργασία, μάλιστα σε εποχή ανεργίας τότε είναι κατάδηλο ότι είναι εις βάρος τους. Γιατί είναι γνωστό πως οι γυναίκες μπλίνουν στη βιομηχανία με ένα σκοπό: Να κερδίσουν το φωμά τους ή το φωμά της οικογένειάς τους. Αν λοιπόν οι γυναίκες δεν μπορούν παρά να μπουν στη βιομηχανία, πρέπει τουλάχιστον να τους εξασφαλίσουμε συνθήκες όσο το δυνατό περισσότερο ευνοϊκές και να μη τους βάζουμε δυσκολίες στον αναπόφευκτο συναγωνισμό τους με τους άνδρες.

Η Διεθνής Ένωση ζητά την οικονομική ισότητα και επιμένει ως προς την σπουδαιότητα της οικονομικής ανεξαρτησίας. Εργαζόμεστε για να πολεμήσετε τις προλήψεις που εμποδίζουν τις γυναίκες να πραγματοποιήσουν διάπλατα την αξία τους. Γιαυτό πρέπει να καταλάβουμε πως αν θέλουμε να αποχτήσουμε αυτή την οικονομική ανεξαρτησία, ήταν επικίνδυνο να ζητάμε σύγχρονα ειδικούς νόμους για τη προστασία της γυναίκας και συνθήκες εργασίας άλλες για τις γυναίκες από αυτές που κανονίζουν την ανδρική εργασία.

Νομίζω πως όσοι ζητούν περιορισμούς στη γυναικεία εργασία δεν απόδειξαν ακόμα ότι στηρίζονται σε σωστή βάση. Γιατί οι περιορισμοί δεν βασίζονται στην έρευνα των κοινωνικών συνθηκών, μα εμπνέονται από την παρόδση. Όμως θα πρέπει κάθε ιδιαίτερος περιορισμός στην εργασία μιας οποιασδήποτε εργατικής ομάδας να στηρίζεται σε επιχειρήματα γερά, βασισμένα σε μια έρευνα πλατεί του ζητήματος. Τέτοια μελέτη δεν έχει γίνει ακόμα από κανέναν που ένομοθέτησαν τους περιορισμούς αυτούς.

Είμαστε σύμφωνα με τις αρχές από τις οποίες τις υποστηρίζουμε και όλες αυτές στον τόπο μας.

Στην επιτροπή της εργασίας όσο και στις επανειλημμένες δημόσιες συνεδριάσεις εξετάστηκαν οι προτάσεις οι σχετικές με την εργασία με πολλή προσοχή. Ιδιαίτερα όμως συγκέντρωσε το ενδιαφέρον των αντιπροσώπων το ζήτημα της ιδιαίτερης προστασίας της γυναίκας στην εργασία. Πρώτο από το ζήτημα αυτό έγινε η περὶ έκτακτη μίνι συζήτηση γιατί οι απόψεις ήταν διχασμένες. Πολλοί αντιπρόσωποι — κύρια των Λατινικών Κρατών — υποστήριξαν ότι δεν πρέπει να χάσει η γυναίκα όλα πλεονεκτήματά κέρδισε με την ιδιαίτερη προστατευτική νομοθεσία. Οι προδευτικότερες όμως απόδειξαν πως τα πλεονεκτήματα αυτά είναι

άπατηλά, γιατί οι περιορισμοί στην εργασία της γυναίκας γίνονται ατρία να τεθεί σε μειονεκτική οικονομική θέση και έτσι μηδενίζεται κάθε δήθεν προστασία της υγείας της.

Η κ. Μαρία Σδώλου επανειλημμένως υποστήριξε και στην επιτροπή και στις δημόσιες συγκεντρώσεις την άποψη αυτή. Είπε δηλαδή, σύντομα, ότι η ιδιαίτερη προστασία της γυναίκας στηρίζεται σε ιστορικούς λόγους και όχι στα δεδομένα της θετικής επιστημονικής έρευνας.

Όταν ένα αιώνα πίσω εισέβαλε ο βιομηχανισμός, η επανάσταση αυτή τράβηξε τις γυναίκες στην νέα εργασία σε μεγάλη κλίμακα χάρη στην αναστάτωση των οικονομικών όρων της τότε εποχής, που πειά η βιοτεχνική εργασία έχασε τη προηγούμενη αξία της. Η αθρόα είσοδος των γυναικών έγινε άφορη να εξευτελισθούν τα ήμερομισθία και έδωσε τόπο σε άγρια ελμετάλλευση. Τότε επεβάλλετο ένα φάρμακο. Βρήκαν το πιο χερότερο. Την απαγόρευση της εργασίας. Από τον πρώτο Άγγλικό νόμο του 1842 ως σήμερα δεν θά 'χει κανείς παρά μια σειρά απαγορευτικών δικτάξεων να αποτελούν την ειδική προστασία της γυναίκας και οι απαγορεύσεις εξακολουθούν ως σήμερα να και άλλαξαν τόσο οι όροι της γυναικείας εργασίας.

Επειτα αν την εξετάσει κανείς καλά στα αποτελέσματά της την ιδιαίτερη αυτή προστασία, θά δει ότι όπως έχει σήμερα δεν εκπληρώνει καθόλου το προορισμό της, που ζητά δηλ. τη προστασία της υγείας της εργαίας ως γυναικας και ως μέλλουσας μητέρας και ότι ο άλλο θετικό όρομο θα πρεπε να αναζητήσει κανείς την προστασία της μητρότητας, γιατί όσον αφορά τη προστασία της γυναικας ως γυναικας, αυτή δεν βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα μα σε ιστορικούς λόγους, όπως ανέφερα.

Αντι να απαγορεύονται ολόκληροι κλάδοι βιομηχανιών στις γυναικας με τη πρόφαση ότι ώρισμένα προϊόντα επδρούν κακά περισσότερο στην υγεία της γυναίκας παρά το άντρα, μπορούν αξιόλογα να ειδικευθούν τα προφυλακτικά μέτρα σε ώρισμένες μόνο εργασίες μέσα στις βιομηχανίες αυτές και να λαμβάνεται ως βάση στην απαγόρευση, η ηλικία και όχι το φύλο οι ατομικές ιδιότητες και η ιδιαιτερότητα του εργαζόμενου. Γιατί είναι άστοχο αλήθεια να απαγορεύεται π. χ. μια εργασία ως βλαβερή στην υγεία μιας ηλικιωμένης γυναίκας και να επιτρέπεται η εργασία αυτή σε ένα παιδί 16 χρόνων. Και όμως οι νομοθεσίες περιέχουν παρά πολλές τέτοιες περιπτώσεις. Επειτα έχει αποδειχθεί πως μερικά ώρισμένα βλαβερά προϊόντα επενεργούν βλαβερά στη νέα γενεά και διὰ του πατέρα, δεν έχουν, δε μελετηθεί όσο χρειάζεται ούτε όλες οι επαγγελματικές αρρώστιες, ούτε η τυχόν επίδρασή τους ανάλογα με το γένος. Όταν η απαγόρευση είναι μεν προχειρο φάρμακο, μα είναι άδικο ο αν πλήττει άδιακρίτως ολόκληρο γένος και εξ άλλου μένει χωρίς αποτέλεσμα. Γιατί είναι βέβαιο και όλες οι νεώτερες έρευνες καταλήγουν στο ότι: ώρισμένα άτομα και των δύο φύλων θίγονται περισσότερο από τις αρρώστιες αυτές. Η θετική λοιπόν επιστημονική έρευνα μέλλει να δείξει ποιά είναι τα άτομα αυτά. Ο δε επαγγελματικός προσανατολισμός πρέπει να τα κατατοπίζει στις εργασίες που να καταλληλές για τη σωματική τους άντοχή ή τις ιδιαίτερές τους ικανότητες. Γιαυτό η Έλληνική αντιπροσωπεία νόμιμα σκόπευε να δικτυώσει την ευχή (που γινε δεκτή και αποτέλεσε την υπό παρ. α απόφαση) σχετικά με τη Διεθνή Γραφείο Εργασίας.

Απέναντι στην υποθετική αυτή προστασία της γυναικείας υγείας, πρέπει να τεθεί η πραγματική μείωση της οικονομικής αξίας της γυναίκας που προέρχεται από την άπατηλη αυτή προστασία.

Και εξετάζοντας κάθε ειδική απαγόρευση χωριστά

θὰ δὴ κανεῖς ἀσφαλῶς πῶς ἡ θετική ἀπόλεια τῆς γυναικάς ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ πεδίου πολὺ ἀπέχει νὰ ἰσοφαρισθῇ μὲ τὰ δῆθεν ὑγιεινὰ πλεονεκτήματα. Εἶναι π. χ. πολλὰκις προτιμώτερο νὰ ἐργάζεται ἓνας ἄνθρωπος σὲ ἀνθυγιεινὰ ἐπαγγελματικά παίονοντας ὅλα τὰ ἐπιβαλλόμενα προφυλακτικά, νὰ δουλεύῃ ἔτσι ὅς' αὐτὸ λιγώτερος ὥρες καὶ νὰ πληρώνεται καλὰ, παρὰ νὰ δουλεύει σὲ ἐπαγγελματικὰ ἀπὸ κείνα ποὺ θεωροῦνται ὑγιεινὰ ἀτέλειωτες ὥρες καὶ νὰ πληρώνεται ἐλάχιστα, ὅπως συμβαίνει μὲ τὸ ἐπαγγελματικὴς κινῆς ράφτρας, τῆς κεντίστρας κλπ.

Ἐπειτα ἡ ἐργασία διευθύνεται ἀπὸ οἰκονομικοὺς νόμους. Ἡ πληρωμὴ γίνεται μὲ βάση τὴν ἀπόδοση. Ἄν λοιπὸν ἡ γυναίκα δεσμεύεται καὶ ἐμποδίζεται νὰ συναγωνισθῇ στὸ στάδιο αὐτὸ, εἶναι ἐπόμενο πῶς ποτὲ δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ πετύχῃ τὴν οἰκονομικὴ τῆς ἐξίσωση μὲ τὸν ἄνδρα. Δὲν θὰ τὴν πέρνουν παρὰ μόνο στίς ἐργασίες ὅπου εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητη ἢ ὅπως γίνεται γυναικὰ σήμερα στίς ἐργασίες ὅπου τὴν πληροῦν ἐλάχιστα. Δὲν εἴμαστε συνεπλήρωτοι ἡ κ. Σκόλου ἐνάντιες στὴ γυναικὴ προστασία τῶν ἐργατῶν ἀπεναντίας νομίζουμε πῶς αὐτὴ ποὺ δόθηκε ὡς τώρα εἶναι ἐλάχιστη καὶ πῶς οἱ ὅροι τῆς ἐργασίας πρέπει νὰ γίνουν τέτοιοι ὥστε ὅχι μόνο νὰ μὴ κουρελιάζον μὰ νὰ παράγουν τὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ μὰ νομίζουμε πῶς πρέπει νὰ δυσπιστοῦμε πρὸς κάθε εἰδικὴ προστασία. Ὡς τώρα ἄλλως τε εἰμεῖς δὲν ἀγωνιζόμαστε γιὰ νὰ βγάλουμε ἀπὸ τοὺς ὅμους μας αὐτὴ τὴν εἰδικὴ προστασία ποὺ μᾶς ἔπινε ὅς' ὅλα τὰ στάδια τῆς ζωῆς μας. Ὅσο δὲ γιὰ τὴν προστασία τῆς μητρότητος, ἀντὶ τῶν ἀπαγορευτικῶν διατάξεων ἐπιβάλλεται θετικὴ οἰκονομικὴ προστασία ποὺ νὰ ξεφεύγῃ τὰ ὅρια τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας καὶ νὰ ἐκτείνεται σ' ὅλες τὶς μητέρες ἑνὸς ἔθνους. Μόνο ἔτσι δὲν θὰ βλάπῃ τὴν μητέρα ἐργάτρια. Γιατὶ σὲ πολλὰς χώρες—καὶ στὴν Ἑλλάδα—ἀπαγορεύεται στὴ μέλλουσα μητέρα νὰ ἐργαστῇ πρὸ καὶ μετὰ τὸν τοκετὸ μὰ ἀκόμα δὲν ἰδρύθηκε κανένα μὲτρο μητρότητας ὥστε ν' ἀπὶζημιώνεται ὁ αὐτὸ τὸ διάστημα, ἔτι δὲ πέρνει στάλλα Κράτη εἶναι ἐλάχιστο. Ἐτσι ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου δὲν ἐκπληρώνεται γιατί ἡ μέλλουσα μητέρα καὶ ἂν διωχθῇ ἀπὸ τὴ δουλειὰ τῆς βιομηχανικῆς ἢ θὰ ἀναγκασθῇ νὰ δουλέψῃ σ' ἄλλη δουλειὰ ἴσως βαρύτερη, ὅπως γίνεται συνήθως ἢ θὰ περάσῃ μὲ πολλὴ στέρηση τὴν ἐποχὴ ἀκριδῶς ποὺ χρειάζεται καλλίτερη διατροφή καὶ περισσότερα ἐξοδα γιὰ τὸ παιδί ποὺ θὰ γεννηθῇ. Γιατὸ πάντως πρέπει ν' ἀφίνεται στὴ γυναίκα ἡ ἐκλογὴ ἂν πρέπει νὰ δουλέψῃ ἢ ὄχι. Ὅταν δὲ τὸ Κράτος τὴν ἐξασφαλίσῃ οἰκονομικά, ἀσφαλῶς ἡ γυναίκα δὲν θὰ δουλέψῃ. τὸν καιρὸ ποὺ ἰδιαίτερα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἀνάπαυση.

Γενικά ἐπιβάλλεται εἰδικὴ ἐκμετάλλευση στὰ ἐριζόμενα προφυλακτικά μέτρα καὶ κύρια χρειάζονται μέτρα θετικὰ οἰκονομικῆς φύσεως γιατί οἱ ἀπαγορεύσεις εἶναι καὶ ὡς θεσμὸς δυσκολοεφάρμοστος.

Ἀπάνω στὸ ζήτημα αὐτὸ μίλησε θυμῶς ἡ Ἀγγλίδα κυρία Ἄμποτ. Ἡ τελευταία ἀποτροπὴ τῆς ὁμιλίας τῆς εἶναι ἐντελῶς χαρκτηριστικὴ. «Γιατὶ τάχα δὲν πρέπει νὰ δυσπιστοῦμε στὴν εἰδικὴ προστασία τῆς γυναικάς στὴν ἐργασία τῆς; Μήπως δὲν μᾶς ἀφαίρεσαν τὴν κηδεμονία τῶν παιδιῶν μας καὶ τὴ διαχείρισή τῆς περιουσίας μας γιὰ νὰ μᾶς ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὸ βάρος καὶ τὶς εὐθύνες; Μήπως δὲν μᾶς στέρησαν αἰῶνες ὁλόκληρους τὴ μόρφωση λέγοντας πῶς εἴμαστε ἀπὸ τὴ φύση ἀνίκανες γιὰ διανοητικὴ προσπάθεια; Μήπως δὲν μᾶς ἔδωκαν στὴ θέσιν τῶν παιδιῶν καὶ τῶν ἀνήλικων ἐνῶ ἀπὸ ἄλλη μεριὰ μᾶς φόρτωσαν ὅλες τὶς ἠθικὰς εὐθύνες σὲ μᾶς;»

Τέλος τὸ Συνέδριον μὲ πολλὰς συζητήσεις δέχτηκε τὶς ἀποφάσεις ποὺ δημοσιεύουμε παρκατάτω.

Μὰ γιὰ νὰ γίνῃ καταληκτικὸ πῶς εἶναι ἡ σπουδαία

ὄτητα τοῦ ζητήματος τῆς εἰδικῆς προστατευτικῆς νομοθεσίας καὶ πόση σημασία τοῦ εἶνουν στὰ μεγάλα βιομηχανικά Κράτη ὅπου ἡ γυναίκα ἀδικεῖται σὲ μεγαλύτερη ἔκταση ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρω ὅτι στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς π.χ. μία μεγίστη ὁργάνωση τὸ Ἑθνικὸ γυναικεῖο κόμμα» ἔχει κύριο σκοπὸ τοῦ τὴν καταπολέμηση τῆς εἰδικῆς προστατευτικῆς νομοθεσίας στὴν ἐργασία τῆς γυναικάς, καὶ ὅτι μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ Συνεδρίου καὶ μὲ πρόσκληση τῶν Ἀγγλίδων κυριῶν Ἀμποτ καὶ Μακμίλαν μαζεύτηκαν ἀπὸ ὅλες τὶς ἀντιπροσωπείες ὅσες συμφωνοῦσαν μὲ τὴν καταργητικὴ ἀποψη καὶ ἀποφάσισαν νὰ ἰδρυθῇ Διεθνὴς ἐπιτροπὴ ποὺ νάχη ἀντιπροσώπους σ' ὅλα τὰ Κράτη καὶ σκοπὸ νὰ μελετήσῃ συστηματικὰ τὰ προβλήματα τῆς γυναικείας ἐργασίας νὰ μαζέψῃ πληροφορίες στατιστικὰς κλπ. γιὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀνάγκη νὰ καταργηθῇ κάθε ἰδιαίτερο νομοθετικὸ μέτρο ποὺ ἐπιβάλλεται στὴ γυναικεία ἐργασία.

Ἀποφάσεις γιὰ τὴ γυναικεία ἐργασία.

«ἔχοντας ὅπ' ὅψη τὶς οἰκονομικὰς ἀνάγκες καὶ τοὺς ἠθικοὺς νόμους ποὺ ὑποχρεώνουν τὶς γυναῖκες νὰ ζητήσουν μὲ τὴν ἐργασία τους τὰ μέσα τῆς διατροφῆς τους ποὺ προσρίζονται νὰ τοὺς ἐξασφαλίσουν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τους, καὶ ὅτι ἡ ἐργασία αὐτὴ ἀποτελεῖ καθ' ἑαυτὴν ἓνα σπουδαῖο στοιχεῖο τῆς παραγωγῆς, ἔχοντας ἀκόμα ὅπ' ὅψη ὅτι κανένας περιορισμὸς δὲν πρέπει νὰ μπαίῃ στὴν ἐργασία μὲ βάση τὸ γένος τοῦ ἐργαζομένου μὰ ὅτι πρέπει ν' ἀντιμετωπίζεται μόνον τὸ πῶς θὰ χρησιμοποιηθοῦν καλλίτερα οἱ φυσικὰς, ἠθικὰς καὶ διανοητικὰς ἱκανότητες τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν,

Ἡ Διεθνὴς Ἑνώσις γιὰ τὴ γυναικεία ψήφο, ἐκφράζει τὶς παρακάτω εὐχές:

1. Νὰ δίνεται ἡ ἴδια ἐπαγγελματικὴ μόρφωση στὰ κορίτσια ὅπως καὶ στὰ ἀγόρια.

2. Οἱ γυναῖκες νὰ μποροῦν νὰ μπαίνουν στίς δημοσίας διοικητικὰς, δικαστικὰς, ἐπαγγελματικὰς κλπ. θέσεις ὅπου τοὺς ἴδιους ὅρους μὲ τοὺς ἄνδρες καὶ στοὺς ὅρους τῆς παραγωγῆς τους νὰ μὴ λαμβάνεται ὅπ' ὅψη τὸ γένος.

3. Ἡ πληρωμὴ τῆς γυναικάς νὰ εἶναι ὅμοια μὲ τὴ πληρωμὴ τοῦ ἀνδρὸς γιὰ ἴση ἐργασία δηλαδὴ οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες ποὺ κάνουν τὴν ἴδια ἐργασία ἢ κατέχουν τὶς ἴδιες θέσεις νὰ πληρώνονται ὅμοια εἴτε ἡ πληρωμὴ γίνεται σύμφωνα μὲ τὸ χρόνον τῆς ἐργασίας εἴτε γίνεται μὲ τὸ κομμάτι.

4. α) Νὰ ἀναγνωρισθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἑγγαμῆς γυναικάς νὰ ἐργάζεται καὶ κανένας διακονισμὸς νὰ μὴ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ ἐξασχοληθῇ ἢ ν' ἀναλαβάνῃ πληρωμένη ἐργασία.

β) Οἱ νόμοι ποὺ ἀναφέρονται στίς γυναῖκες ὡς μητέρες νὰ μὴ τὶς ἐμποδίζουν νὰ κερδίζουν τὴ ζωή τους.

5. Νὰ μὴ γίνεαι κανένας διακονισμὸς στὴν γυναικεία ἐργασία ἂν οἱ ἐνδιαφερόμενες γυναῖκες εἶναι ἐνάντιες.

6. Τὸ Συνέδριον ζητᾷ ὁ νόμος ποὺ ἀφορᾷ τὶς ἑγγυες γυναῖκες νὰ μὴν ἀπαγορεύει στίς γυναῖκες νὰ ἐκλέξουν ἂν θέλουν νὰ συνεχίσουν ἢ ὄχι τὴν ἐργασία τους, μὰ οἱ οἰκονομικὰς συνθήκες τῆς ἐργασίας αὐτῆς νὰναι τέτοιες ὥστε νὰ μποροῦν νὰ φέρουν τὰ παιδιά τους σ' ὅν κόσμον, μὲ τὶς καλλίτερες συνθήκες.

Ἀποφάσεις ποὺ ἀφοροῦν τὸ Διεθνὲς Ἑργατικὸ Ἐργασίας. Τὸ Συνέδριον πιστεύοντας πῶς οἱ ἐργαζόμενοι καὶ τῶν δύο γυναικῶν, εἶναι ἐξίσου ἐκτεθειμένοι στίς ἐπαγγελματικὰς ἀσθένειες ζητᾷ ἀπὸ τὸ Δ.Γ.Ε.

α) Νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐπιστημονικὴ μελέτη τῶν κυριωτέρων ἀσθενειῶν, ποὺ πρὶν ἔρχονται ἀπὸ τὴ βιομηχανία μὲ σκοπὸ νὰ συστήσῃ μέτρα προφυλακτικὰ γιὰ τοὺς ἐργαζόμενους χωρὶς νὰ γίνονταί διαφορὰς μὲ βάση τὸ φύλον, καὶ διακονισμὸς τέτοιον ποὺ νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν

απομάκρυνση από την εργασία όλων των εργατών ανδρών ή γυναικών όσοι είναι περισσότερο επιδεκτικοί να γίνουν θύματα των άρθρων αυτών.

6) Να εξασκήση όλη του την επιρροή στις Κυβερνήσεις των μελών της ΚΤΕ για να συμμορφωθούν με το άρθρο 3 του πρώτου κεφαλαίου της Σύμβασης που δημιουργήσει τη Διεθνή οργάνωση της εργασίας ώστε αποφράδι συμμετοχή των γυναικών στις εθνικές αντιπροσωπείες που στέλλονται στις Διεθνείς Συνδιασκέψεις

της εργασίας.

Οι δύο παραπάνω αποφάσεις αποτελούν προτάσεις της Έλληνικής αντιπροσωπείας.

Μαζί με τη δεύτερη απόφαση αποφασίστηκε να σταλεί από το Συνέδριο ευχαριστήριο γράμμα στο Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας κ. Άλνερτο Τομάς γιατί είχε κι' όλας συστήσει στις Κυβερνήσεις να στείλουν γυναίκες αντιπροσώπους στην τελευταία Διεθνή Συνδιασκέψη.